

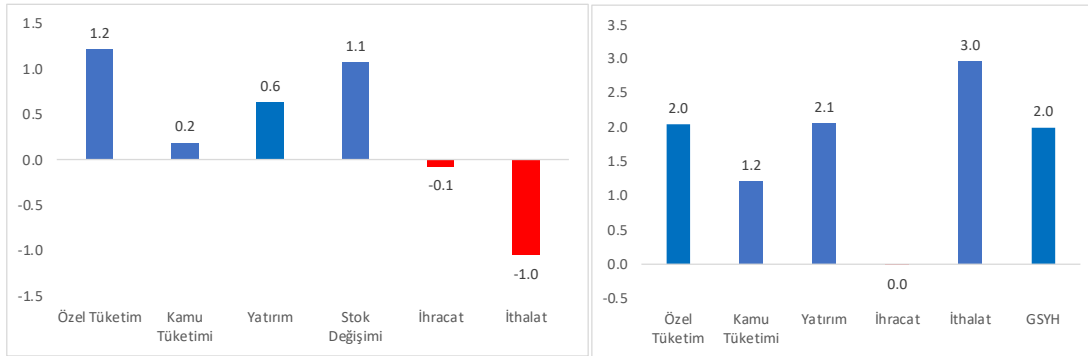
YILLIK BÜYÜMEDE ÖZEL TÜKETİM BELİRLEYİCİ

Ozan Bakış¹ ve Oğuz Yurtoğlu²

Yönetici Özeti

Türkiye ekonomisi 2025 yılının birinci çeyreğinde yüzde 2 büyüdü. Bu çeyrekte büyümeye en büyük katkı özel tüketimden geldi. Bir önceki çeyrek eksi 0.5 yüzde puan olan net ihracat katkısı bu çeyrekte eksi 1,1 yüzde puan olarak gerçekleşti. Bir önceki çeyrekte büyümeye negatif katkı yapan stok değişimi bu çeyrekte de büyümeyi 1,1 puan artırdı. Mevsim ve takvim etkisinden arındırılmış serilere göre ise Türkiye ekonomisi 2024 yılının dördüncü çeyreğinden 2025 yılının birinci çeyreğine yüzde 1 büyüdü. Çeyreklik büyümeye özel tüketim harcamaları 0,3 puan negatif katkı yaparken, yatırım harcamaları da 0,5 yüzde puan negatif katkı yaptı. Stok değişimi 0,1 yüzde puan negatif katkı sağlarken, net ihracat çeyreklik büyümeyi 1,6 yüzde puan yukarı taşıdı.

Şekil 1: GSYH alt kalemlerinin 2025 1. çeyrekte bir önceki yılın aynı çeyreğine göre büyümeye katkıları (sol şekil) ve büyüme oranları (sağ şekil)

Kaynak: TÜİK, Betam.

¹ Betam, ozan.bakis@bau.edu.tr

² Betam, oguz.yurtoglu@bau.edu.tr

Özel tüketimin katkısı pozitif

2025 yılının birinci çeyreğinde özel tüketim yıllık yüzde 2 artarak büyümeye 1,2 yüzde puan katkı yaptı (Tablo 1). Mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış rakamlara göre ise özel tüketim bir önceki çeyreğe göre yüzde 0,4 azalarak çeyreklik büyümeye 0,3 yüzde puan negatif katkıda bulundu (Tablo 2).

Tablo 1: GSYH alt kalemlerinin 2024 4. ve 2025 1. çeyrekte bir önceki yılın aynı çeyreğine göre büyüme oranları ve büyümeye katkıları

	2024Q4		2025Q1	
	Değişim (%)	Katkı (%)	Değişim (%)	Katkı (%)
Özel Tüketim	3.9	2.3	2.0	1.2
Kamu Tüketimi	1.6	0.3	1.2	0.2
Yatırım	6.1	2.0	2.1	0.6
Stok Değişimi		-1.1		1.1
İhracat	-2.0	-0.6	0.0	-0.1
İthalat	1.6	0.1	3.0	-1.0
GSYH	3.0		2.0	

Kaynak: TÜİK, Betam

Tablo 2: GSYH alt kalemlerinin 2024 4. ve 2025 1. çeyrekte bir önceki çeyreğe göre büyüme oranları ve büyümeye katkıları (mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış)

	2024Q4		2025Q1	
	Değişim (%)	Katkı (%)	Değişim (%)	Katkı (%)
Özel Tüketim	4.3	2.6	-0.4	-0.3
Kamu Tüketimi	0.2	0.0	2.1	0.3
Yatırım	3.9	1.2	-1.4	-0.5
Stok Değişimi		0.5		-0.1
İhracat	-3.3	-1.1	3.9	1.2
İthalat	5.2	-1.6	-1.1	0.4
GSYH	1.7		1.0	

Kaynak: TÜİK, Betam

Yatırımlarda yıllık değişim pozitif

2024 yılındaki değerlendirmelerinde görülen yatırımlardaki güçlü artış bu çeyrekte de devam etmiştir. 2025'in birinci çeyreğinde yıllık bazda yüzde 2,1 artarak büyümeye 0,6 yüzde puan pozitif katkı yaptı. Çeyreklik bazda ise bir önceki çeyreği kıyasla yüzde 1,4 düşerek büyümeye 0,5 yüzde puan negatif katkı yapmıştır (Tablo 1 ve Tablo 2).

Stoklardan yıllık büyümeye pozitif katkı³

Bir önceki çeyrekte büyümeye negatif katkı yapan stok değişimi bu çeyrekte büyümeyi artırdı. Stok değişimlerinin yıllık büyümeye katkısı 1,1 yüzde puan oldu (Tablo 1). Mevsim ve takvim etkisinden arındırılmış veriye göre ise çeyreklik büyümeye katkısı eksi 0,1 yüzde puan olarak gerçekleşti (Tablo 2).

Dış ticaret büyümeyi aşağı çekiyor

2025 yılının birinci çeyreğinde yıllık bazda ihracat değişmezken ithalat yüzde 3,0 arttı. Neticede dış ticaretin büyümeye katkısı yıllık bazda eksi 1,1 yüzde puan oldu. Bu katkı bir önce çeyrekte eksi 2,7 yüzde puandı (Tablo 1). Mevsim ve takvim etkisinden arındırılmış rakamlara bakıldığında ise ihracatın yüzde 3,9 arttığı, ithalatın ise yüzde 1,1 azaldığı görülmektedir (Tablo 2).

Kamu harcamalarından pozitif katkı

2024 yılının dördüncü çeyreğinde yüzde 1,6 artarak yıllık büyümeye 0,3 yüzde puan katkı yapan kamu harcamaları 2025'in birinci çeyreğinde yüzde 1,2 artarak büyümeye 0,2 yüzde puan katkı sağlamıştır (Tablo 1). Mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış rakamlara göre ise çeyreklik bazda kamu tüketiminde yüzde 2,1 artış yaşanırken büyümeye katkısı 0,3 yüzde puan olmuştur (Tablo 2).

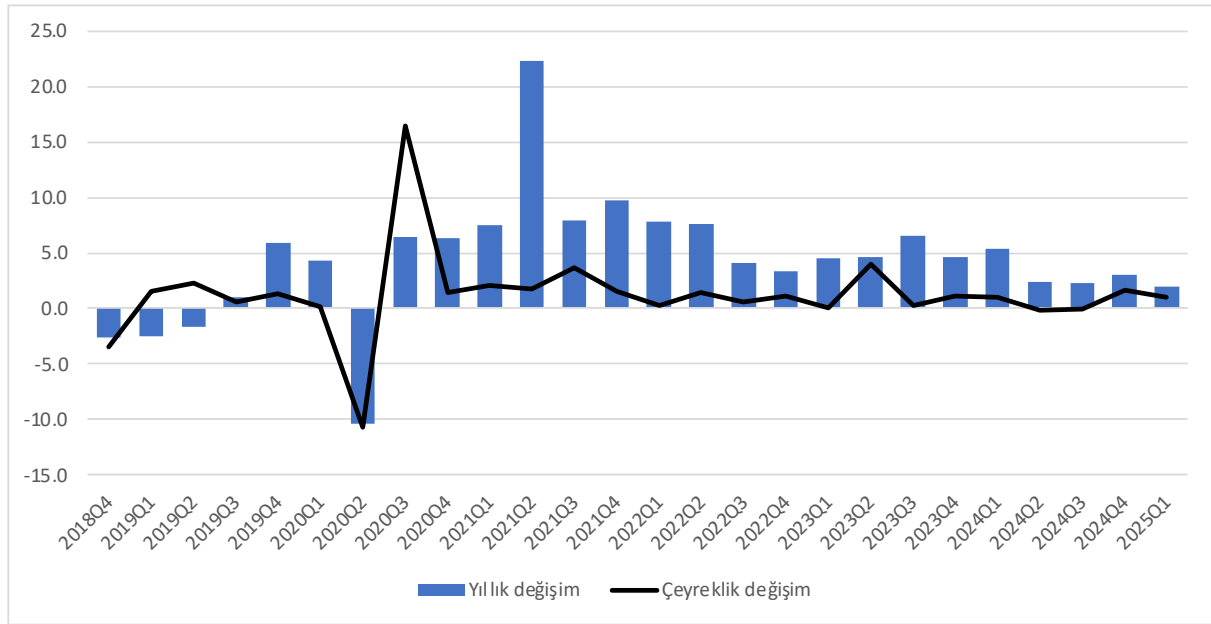
Büyümenin geleceği

2025 yılı birinci çeyreğinde bir önceki yılın aynı çeyreğine göre büyümeye esas katkı özel tüketim ve stok değişiminden; bir önceki çeyreğe göre büyümeye katkı ise ihracattan geldi. Özel tüketim ve yatırım kalemlerinin çeyreklik bazda azalması iç talebin zayıfladığını gösteriyor. Bir önceki büyüme değerlendirme notunda olası faiz indirimlerinin büyümeye olumlu katkı yaparken enflasyonla mücadele politikasının kısıtlı kamu harcamaları ve değerli TL sebebiyle büyümeyi sınırlandıracağını belirtmiştik. Bu saptamanın geçerliliğini

³ "TÜİK yeni milli gelir serilerini hesaplarırken zincirleme hacim endeksi yöntemini kullanıyor. Zincirleme yöntemde hem toplamsallık sorunu olduğu hem de "stoktaki değişiklikler" kalemi için zincirlenmiş endeks türetilmediği için stok değişiminin büyümeye katkısı kolayca hesaplanamamaktadır. Zincirleme hacim endeksi yaklaşımında stok değişimi kaleminin büyümeye katkısının nasıl hesaplanacağını yayınladığımız araştırma notunda detaylı olarak tartışmıştık (bkz. Betam Araştırma Notu 17/217).

koruduğunu düşünüyoruz. Buna son dönemlerde yaşanan siyasi belirsizlikler ve azalan iç talep göstergelerini eklediğimizde gelecek dönem büyümesi için pek iyimser olmadığımızı ifade edebiliriz.

Şekil 2: Bir önceki çeyreğe ve geçen yılın aynı çeyreğine göre GSYH büyüme oranları

Kaynak: TÜİK, Betam